

TAKIM SPORLARINDA YER ALAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SALDIRGANLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ INVESTIGATION OF AGGRESSION LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS IN TEAM SPORTS

Ahmet Haktan SİVRİKAYA*

Öz

Bu araştırmanın amacı, üniversite takımlarında görev alan öğrencilerin branş değişkeninin genel saldırganlık ve saldırganlık alt boyutlarına olan etkisinin incelenmesidir. Araştırma modeli olarak nicel araştırma yöntemlerinden betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma grubunu Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinde yer alan çeşitli branşlardaki takımlarda görev alan 99 sporcu (Yaş Ort.= 21,5±1,52) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların saldırganlık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla, İpek İlter Kiper tarafından 1984 yılında geliştirilen "Saldırganlık Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek ile yıkıcı saldırganlık, edilgen saldırganlık, atılgan saldırganlık ve genel saldırganlık düzeyleri olmak üzere dört çeşit saldırganlık puanı elde edilmektedir. Ölçümlerin, normal dağılıma uygun olup olmadığını belirlemek için çarpıklık-basıklık (skewness-kurtosis) normallik dağılım testi kullanılmıştır. Çarpıklık-Basıklık (skewness-kurtosis) tekniğine göre genel saldırganlık ve saldırganlık alt boyutlarının (yıkıcı, atılgan ve edilgen saldırganlık) tamamı normal dağılım göstermiştir. Araştırma sonucuna göre sporcuların genel saldırganlık boyutuna ait puan ortalamasının orta seviyenin üzerinde olduğu, saldırganlık alt boyutlarından yıkıcı saldırganlık ve atılgan saldırganlık alt boyut düzeylerinin orta seviyede olduğu ve edilgen saldırganlık alt boyut düzeyinin ise orta seviyeye yakın olduğu söylenebilir. Ayrıca, branş değişkenine göre istatistiksel anlamda her hangi bir fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Saldırganlık, Branş, Spor.

Abstract

The aim of this study is to investigate the effect of the branch variables on the general aggression and aggression sub-dimensions. As a research model, descriptive method from quantitative research methods was used. The study group consists of 99 athletes (average age = 21,5 ± 1,52) studying at Karamanoğlu Mehmetbey University. The "Aggression Scale" developed by İpek İlter Kiper in 1984 was used to determine the aggressiveness levels of the participants. The scale has four types of aggression scores: destructive aggression, passive aggression, aggressive aggression and total aggression. The skewness-kurtosis normality distribution test was used to determine whether the measurements were appropriate for normal distribution. According to the skewness-kurtosis technique, total aggression and aggression sub dimensions (destructive, aggressive and passive aggressiveness) were all normal distribution. According to the results of the research, it was found that the athletes had above mid-level, the sub-dimensions of destructive aggression and aggressive aggression sub-dimensions are mid-level and the passive aggressiveness sub-dimension level is close to the middle level. Furthermore, there was no statistical difference in terms of branch variable.

Keywords: Aggression, Branch, Sport.

1. GİRİŞ

Birey içinde yaşadığı toplumun bir parçası olarak içinde yaşadığı toplumda sağlıklı ve sosyal bir etkileşim ilişkisine sahip olması beklenir. Özellikle kişilerin kendi aralarındaki ilişkilerde ve etkileşimde belirli davranış örnekleri vardır. Bu davranış örneklerinin bir tarafında çekingenlik, diğer tarafında saldırganlık ve ortada ise atılganlık davranış örnekleri söz konusudur (Erdoğan, 2004). İnsan ilişkilerinde genelde çekingen, saldırgan, insanları yönlendiren ve atılgan olmak üzere dört adet birbirinden farklı temel davranış biçimi vardır. İnsanların bunların içinden birini seçerek tepkide buldukları belirtilmektedir (Özcan, 1996). Bunların arasında kişilerarası ilişkilerde kopukluk oluşturan iki farklı davranış vardır. Bunlar "saldırganlık ve çekingenlik" davranışlarıdır. Saldırgan olan kişiler arzularına ulaşmak amacıyla, genellikle başkalarını üzme, onları küçük görme eğilimi gösterirler. Çekingen olan kişiler ise, isteklerine ulaşmakta ve ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanırlar. Bu nedenle içine kapanık ruh hali olan insanlar ya eksiklik kaygısıyla, ya da öfkeyle doludur (Alberti & Emmons, 2002). Bu iki davranış da toplum tarafından kabul görmeyen davranış şekilleridir. Bu açıdan bakıldığında çekingen ve saldırgan davranışların uyum göstermeyen davranışlar olarak öne çıktığı söylenebilir. Saldırganlık, karşısındaki insana üstün gelmek, onu yöneltmek, bir işi bozmak, boşa çıkarmak için düşmanca, incitici, hırpalayıcı, acı ve ağrı verici amaçlar taşıyan kötü bir

* Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, haktan35@hotmail.com.

davranış şeklidir. Saldırgan davranışlar amaca yönelik davranışlardır ve bir kişiye, gruba ya da topluma yönelik olabilir. Bu tür davranışlarla karşılaşan kişilerde ya kaçınma davranışı, ya da benzer davranışlarla karşı koyma davranışı görülür (Tiryaki, 2000).

Saldırganlık ve şiddet olayları spor alanında da çok büyük önem taşır. Bunların yaşanması ilk bakışta spora uygun olmayan olaylar olarak kabul edilse de, bu olaylara karışanlar davranışlarına çeşitli bahaneler uydurmaktadır. Oysa sporun " barış, kardeşlik, dostluk" olduğu ya da olması gerektiği, toplumları birbirine yakınlaştırdığı sürekli olarak vurgulanmaktadır. Tarihte, olimpiyatlar sırasında savaflara ara verildiği bilinmektedir (Özbaydar, 1993). Sporda saldırganlığa sık rastlanır. Bu durum sporcunun özelliklerine, koçun verdiği taktiğe, taraftar ve medya baskısına bağlı olabilir. Özellikle takım sporlarında saldırganlığı içeren bazı terimler yerleşik durum almıştır. Örneğin, "agresif savunma", "agresif oyun" bunlardan bazılarıdır. Burada geçen agresif terimi onaylanan bir durumu gösterir.

Kuralların sınırını aşmadığı sürece desteklenir, hatta ödüllendirir. Oysa, günlük yaşamda agresif davranışlar ya toplumsal kurullarla, ya da yasalarla sınırlanmıştır; yaptırım uygulanır. Bu durumda sporda hangi davranışların saldırgan davranış kabul edilip edilmediği açıklığa kavuşturulmalıdır (Doğan, 2004). Fiziksel saldırganlığın yanı sıra sözel ve duygusal saldırganlık da vardır. Sözel saldırganlık, karşısındakine zarar vermek, onu incitmek, aşağılamak gibi amaçlar taşır. Küfretmek, hakaret etmek, alay etmek amacıyla söylenen sözler bu niteliktedir. Duygusal saldırganlık, karşısındakini duygusal olarak yaralamak, onu sıkıntıya sokmak, ruhsal yönden örselemek, güvenini azaltmak gibi amaçlar taşır. Genel olarak fiziksel ve sözel saldırganlığı aynı zamanda duygusal bir boyutu da vardır (Akyüz, Kuğu, Doğan ve Özdemir, 2002).

Saldırganlık ve şiddet konusunda ailede ve toplumda saldırganlıkla ilgili değer yargılarının, saldırganlığa karşı gösterilen tutumların önemi de unutulmamalıdır. Küçük yaşlardan başlayarak saldırganlığı ve şiddeti öğrenen çocuklar, bu tür davranışları genellikle yaşam boyu sürdürürler. Atılganlık, kişilerarası iletişim ve etkileşimi kurmadaki sağlıklı davranış biçimlerinden birisi olarak belirtilmektedir. Bireyin haklarını korumada, düşüncelerini, duygularını ve inançlarını doğrudan, dürüst, uygun yollarla ve de başkalarının haklarını gözeterek ortaya koyma biçimidir. Atılgan kişi etkin bir biçimde anlar, tartışır ve başkalarında, işbirliği içinde olma isteği uyandırır (Sorias, 1986; Köroğlu, 2002). Atılgan bireylerin özellikleri incelendiğinde, başkalarından bağımsız olarak iş yapabildikleri, açık ve içlerinden geldiği gibi davrandıkları, iyimser ve esnek oldukları, yaşamaktan ve mücadele etmekten zevk aldıkları; başkalarına ve kendilerine cesaret verebildikleri; yaşamın her yönüne katıldıkları; doğrudan ve açık iletişimi tercih ettikleri; kendi sorunlarını, duygularını, sevgilerini, hırslarını sahiplendikleri; çevreyle ilgili ve aksiliklere karşı hoşgörülü oldukları; fiziksel olarak önemli sağlık sorunlarının bulunmadığı; kendilerine güvendikleri ve değer verdikleri görülmektedir (Humpreys, 1998). Birçok araştırma bireylerin, spor etkinliklerine katılmanın beden, ruh ve kişilik yapısını geliştirdiğini, iradeyi güçlü kılma, karşılıklı dayanışma sağlama, özgüven geliştirme, kendini kontrol etme, başkalarına saygıyı öğrenmede önemli katkılar sağlandığını ve atılgan birey olmalarında rol oynadığını ortaya koymaktadır (Suveren, 1991; Büyükyazı, Saraçoğlu, Karadeniz ve Çamlıyer, 2003).

Bu çalışmada, üniversite takım sporlarında görev alan öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin saptanması, bunların bazı sosyo demografik değişkenlerle ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu araştırma, üniversite takımlarında görev alan öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre yordayıcılığını incelemeyi amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Betimsel yöntem var olan olay/olguyu araştırmacının müdahalesi olmadan tanımlamayı amaçlayan araştırma yöntemidir (Karasar, 1995). Betimsel çalışmalar belirli bir grubun tipik özelliklerini tanımlamayı, belirli bir grupta yer alan insanların belirli durumlar karşısında nasıl davranışlar ortaya koyacaklarını kestirmeyi ve bu konuda çıkarımlar yapmayı hedefler (Borg- Gall, 1989).

2.1. Araştırma Grubu

Araştırma grubunu; 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı Karamanoğlu Mehmetbey Üniversite takımlarında görev alan (futbol, futsal, hokey, hentbol, voleybol, basketbol) toplam 99 sporcu oluşturmaktadır. Araştırma ölçeği, sporcuların öğrenim gördükleri yerde yüz yüze görüşülerek gönüllülük esasına göre uygulanmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma ile ilgili belirlenen amaçlara ulaşabilmek için gerekli olan veri toplama araçları sırasıyla aşağıda verilmiştir:

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi takımlarında görev alan 99 sporcunun kişisel özellikleri hakkında bilgi toplamak ve araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmak amacıyla araştırmacı tarafından 4 sorudan oluşan bilgi formu hazırlanmıştır.

2.2.2. Saldırganlık Envanteri

Bu çalışmada, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması araştırmacı tarafından yapılmış, İpek İlter (Kiper) tarafından geliştirilmiş ve 30 maddeden oluşan üç alt testi içermektedir. "Saldırganlık Envanteri" kullanılmıştır. Envanter, yıkıcı saldırganlık, atılmanlık ve edilgen saldırganlık için üç alt test içermektedir. Her alt test 10 sorudan oluşmaktadır. Yıkıcı saldırganlıkla ilgili maddeler 1, 2, 3, 13, 14, 15, 22, 23, 24, 29., atılmanlıkla ilgili maddeler 4, 5, 6, 10, 11, 12, 19, 20, 21, 28., edilgen saldırganlıkla ilgili maddeler ise 7, 8, 9, 16, 17, 18, 25, 26, 27,30. maddelerdir. Sorular "bana hiç uymuyor" ve "bana çok uyuyor" uçları arasında değişen 7' li likert tipidir. Kurumsal olarak her bir alt testte, her soruya bana çok uyuyor yanıtı veren denek 70, bana hiç uymuyor yanıtı veren denek ise 10 puan almaktadır (Kiper, 1984).

Bu çalışmanın toplam saldırganlık iç tutarlık (Cronbach Alpha) güvenilirlik katsayısı 0,83, saldırganlık alt boyutlarından yıkıcı saldırganlık iç tutarlık (Cronbach Alpha) güvenilirlik katsayısı 0,78, atılman saldırganlık için 0,74 ve edilgen saldırganlık için ise 0,75 olarak bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin çözüm ve yorumlanmasında toplam saldırganlık ve saldırganlık alt boyutları ilişkin Algılanan Bilgi için One-Way Anova ile t- testleri uygulanmış ve gruplar arası fark için ise tukey testi kullanılarak anlamlılık $P < .05$ alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ve hesaplanmış değerlerin bulunmasında SPSS 21 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Bireylerin Toplam Saldırganlık ve Alt Boyutlarına İlişkin Skewness/Kurtosis Normallik Testi

	Toplam S.	Yıkıcı S.	Atılman S.	Edilgen S.
n	99	99	99	99
Skewness	(-,537) - (,243)	(-,278) - (,243)	(,119) - (,243)	(-,078) - (,243)
Kurtosis	(,360) - (,481)	(-,509) - (,481)	(,604) - (,481)	(-,285) - (,481)

Tablo 2'ye bakıldığında toplam saldırganlık ve saldırganlık alt boyutlarına(yıkıcı, atılman ve edilgen saldırganlık) ilişkin Skewness-Kurtosis normallik test sonucuna göre tüm öfke alt boyutları -1,5 ile +1,5 olduğu için normal dağılıma uygun olduğu anlaşılmaktadır.

3. BULGULAR

3.1. Araştırma Grubunun Kişisel Özellikleri

Araştırmaya katılan sporcuların demografik özelliklerine ilişkin veriler ve yorumları aşağıda verilmiştir.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımı

Katılımcıların Kişisel Özellikleri	n	%	
Cinsiyet	Erkek	61	61,6
	Kadın	38	38,4
Yaş	20-22	65	65,7
	23-25	34	34,3
Branş	Futbol	18	18,2
	Basketbol	11	11,1
	Hentbol	21	21,2
	Futsal	14	14,1
	Voleybol	20	20,2
	Hokey	15	15,2

Tablo 2'ye bakıldığında, katılımcıların cinsiyet değişkenine göre 61 kişi (%61,6) erkek, 38 kişi (% 38,4) kadın katılımcıdan oluşmaktadır. Yaş değişkenine göre 65 kişi (% 65,7) 20-22 yaş, 34 kişi (% 34,3) 23-25 yaş ve sporcuların yer aldıkları spor takımları branşlarına göre 18 kişi (% 11,1) futbol, 11 kişi (% 11,1) basketbol, 21 kişi (% 21,2) hentbol, 14 kişi (% 14,1) futsal, 20 kişi (% 20,2) voleybol ve 15 kişi (% 15,2) hokey takımlarında yer almaktadırlar.

Tablo 3: Katılımcıların Saldırganlık Düzeyleri ve Saldırganlık Alt Boyut Düzeylerine İlişkin Sonuçları

	n	Ort.	Ss	Min	Max
Toplam Saldırganlık	99	105,32	21,06	46,00	150,00
Yıkıcı Saldırganlık	99	34,10	8,15	15,00	52,00
Atılğan Saldırganlık	99	29,84	7,55	10,00	49,00
Edilgen Saldırganlık	99	41,38	10,75	16,00	68,00

Tablo 3'te katılımcıların geneline ait saldırganlık düzeyleri ve saldırganlık alt boyut düzeylerine ait puan ortalamaları incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda; katılımcıların toplam saldırganlık boyutuna ait puan ortalamasının (Ort.=105.32) orta seviyenin üzerinde olduğunu, saldırganlık alt boyutlarından yıkıcı saldırganlık (Ort.=34.10) ve atılğan saldırganlık (Ort.=29.84) alt boyut düzeylerinin orta seviyede olduğu ve edilgen saldırganlık (Ort.=41.38) alt boyut düzeyinin ise orta seviyeye yakın olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4: Saldırganlık Ölçeği Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Branş	n	Ort.	Ss	Sd	F	p- değeri
Toplam Saldırganlık	Futbol	18	104,8333	27,42101	5	1,124	,353
	Basketbol	11	98,0000	28,05352			
	Hentbol	21	100,0000	16,73021			
	Futsal	14	110,3571	17,11323			
	Voleybol	20	112,1500	21,98151			
	Hokey	15	104,9333	11,23430			
Yıkıcı Saldırganlık	Futbol	18	33,2778	11,16615	5	,469	,799
	Basketbol	11	33,0000	10,63015			
	Hentbol	21	34,0952	7,68703			
	Futsal	14	35,0000	6,74822			
	Voleybol	20	36,1000	7,10745			
	Hokey	15	32,4000	5,16582			
Atılğan Saldırganlık	Futbol	18	30,3333	9,43086	5	,595	,704
	Basketbol	11	28,0000	8,98888			
	Hentbol	21	28,4286	6,05451			
	Futsal	14	29,0714	5,53957			
	Voleybol	20	31,6500	9,36553			
	Hokey	15	30,8667	4,54920			
Edilgen Saldırganlık	Futbol	18	41,2222	10,90362	5	1,906	,101
	Basketbol	11	37,0000	11,53256			
	Hentbol	21	37,4762	10,27433			
	Futsal	14	46,2857	11,20734			
	Voleybol	20	44,4000	11,16574			
	Hokey	15	41,6667	7,56559			

Yapılan One-Way Anova testi sonucunda katılımcıların branş türleri açısından toplam saldırganlık, saldırganlık alt boyutlarından yıkıcı saldırganlık, atılğan saldırganlık ve edilgen saldırganlık düzeylerinin branş değişkeni açısından herhangi anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p < 0.5$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Üniversitede öğrenim gören ve üniversite takımlarında görev alan öğrencilerin saldırganlık değerlendirme ölçeği sonuçları ve üzerinde yapılan açıklamalar aşağıda sunulmuştur.

Sonuçlar doğrultusunda, araştırma kapsamına alınan sporcuların genel saldırganlık seviyelerinin orta seviyenin üzerinde olduğu, saldırganlık alt boyutlarından yıkıcı saldırganlık ve atılğan saldırganlık düzeylerinin orta seviyede olduğu ve ayrıca sporcuların orta seviye yakın edilgen saldırganlık düzeyine sahip olduğu sonucuna varılabilmektedir. Nas ve ark. (2012) "Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Belirlenmesi" başlıklı çalışmaya ve yine Nas ve Çolakoğlu.(2017) yapmış olduğu "Futbolcuların Saldırganlık Düzeyleri ile Öfke Tarzlarının Belirlenmesi" isimli çalışmalara göre katılımcıların düşük düzeyde saldırganlık düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşılmış. Bu nedenle yapılan çalışmayla paralellik göstermediği anlaşılmaktadır. Bunun da nedenin araştırmaya katılan katılımcıların takım ve bireysel sporla uğraşan oyuncularından oluşmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Temel ve ark. (2017) yapmış olduğu bir başka çalışmada ise katılımcıların genel saldırganlık düzeylerinin yüksek olması yapılan çalışmayı destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Branş değişkeni açısından araştırmaya katılan sporcuların saldırganlık düzeyleri açısından her hangi bir anlamlı fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Literatür incelendiğinde Erşan ve diğ.(2009) yapmış olduğu çalışmaya göre spor branşı değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamaması yapılan çalışmayla paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır. Bunun da nedeninin araştırmaya katılan katılımcıların takım sporu yapmalarından ve benzer düşünce yapısına sahip olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Fakat, Tutkun ve diğ. (2010) bireysel spor yapan sporcuların saldırganlık düzeylerinin belirlenmesi ve Baron (1994) takım sporu yapan bireylerin saldırganlık düzeylerinin belirlenmesi başlıklı çalışmalarında istatistiksel olarak fark çıkması yapılan çalışmayı destelemediği anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akyüz, G., Kuğu, N., Doğan, O. ve Özdemir, L. (2002). Bir Psikiyatri Polikliniğine Başvuran Evli Kadın Hastalarda Aile İçi Şiddet, Evlilik Sorunları, Başvuru Yakınması ve Psikiyatrik Tanı. *Yeni Symposium*, 40, 41-8.
- Alberti, B. ve Emmons, M. (2002). *Atılgnlık: Kendinize Yatırım Yapın*. Ankara: HYB Yayıncılık.
- Baron, R.A. (1994). *DR. Humanaggression (2nd Ed)*. Plenum Press, New York.
- Borg, W.R. ve Gall, M. (1989). *Educational research: An introduction*. New York: Longmen Press.
- Büyükyazı, G., Saraçoğlu, S., Karadeniz, G. ve Çamlıyer, H. (2003). Sedanterler ve Veteran Atletlerin Çeşitli Değişkenlere Göre Atılgnlık Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Gazi Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 8, 13-24.
- Doğan, O. (2004). *Spor Psikolojisi Ders Kitabı*. Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, No. 97.
- Erdoğan, M.Y. (2004). Sokakta çalışan ve çalışmayan çocukların atılgnlık ve saldırganlık davranışları açısından karşılaştırılmaları. *Kriz Dergisi*, 12, 11-23. Ankara.
- Ertas, E.E., Doğan, O. ve Doğan, S. (2009). Physical education and sports school students's evaluation of levels of aggression in terms of sociodemographic. *Republican Med. Ournal*, 31, 231-238.
- Humphreys, T. (1998). *Aile, Terk Etmemiz Gereken Sevgili*. İstanbul: Yeni Çizgi.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.
- Köroğlu, E. (2002). *Atılgnlık nedir?*. Ankara: HYB Yayıncılık.
- Nas, K., Çolakoğlu, T. (2017). *Futbolcuların Saldırganlık Düzeyleri ile Öfke Tarzlarının Belirlenmesi*. Germany: Lap Lambert Academic Publishing.
- Nas, K., Temel, V., Akpınar, S. ve Ergin, B.M. (2012). Determining Aggressiveness Levels of University Students Who Do Sports Selectively. *Prime Journal of Social Science*, Vol. 1(3), pp. 43-45.
- Özbaydar, S. (1993). *İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Özcan, A. (1996). *Hasta Hemşire İlişkisi ve İletişim*. İzmir: Saray Kitabevi.
- Sorias, O. (1986). Sosyal Beceriler ve Değerlendirme Yöntemleri. *Psikoloji Dergisi*, Adana.
- Suveren, S. (1991). Spor Teşvik Eden Ekonomik ve Sosyal Faktörler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 191-199.
- Temel, V. ve Aydın, E. (2017). Determination of the sports children's aggression levels whose mother and father separating in terms of some variables. *Prime Journal of Social Science*, Vol. 6(4), pp. 1489-1496.
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor Psikolojisi*. Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi.